

A Fővárosi Ítéltábla a Czingula Ügyvédi Iroda (1068 Budapest, Szondi utca 75. II/2., ügyintéző: dr. Czingula Katalin ügyvéd) által képviselt [redacted] felperesnek, a [redacted] Ügyvédi Iroda [redacted] ügyintéző: [redacted] ügyvéd) által képviselt ARGENTA LÍZING Pénzügyi Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság „végelszámolás alatt” (1026 Budapest, Húvösvölgyi út 27.) I. rendű és a jogi képviselő nélkül eljáró [redacted]) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2020. november 23. napján kihirdetett 15.G.40.108/2020/21. számú ítélete ellen a felperes által 22. és 25. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felperes és a II. rendű alperes mint adósok, valamint az I. rendű alperes mint hitelező között 2006. július 27. napján létrejött [redacted] számú kölcsönszerződés érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a felperest az I. rendű alperes javára 190.500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint perköltség, valamint az állam javára 347.500 (háromszáznegyvenhétezer-ötszáz) forint illeték megfizetésére kötelező rendelkezéseit mellőzi.

A felperes másodfokú perköltségét 150.000 (százötvenezer) forintban, az I. rendű alperesét pedig 127.000 (százhuszonhétezer) forintban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes és a II. rendű alperes mint adósok 2006. július 27-én svájci frank alapú kölcsönszerződést kötöttek az I. rendű alperessel mint hitelezővel. A szerződésben a felek a kölcsön összegét 84.343,60 svájci frankban, ügyleti kamatát az első 60 hónapban évi 7,4%-ban, a 61-120. hónapban évi 6,4%-ban, a 121-240. hónapban évi 4,4%-ban, teljes hiteldíj

mutatóját (THM) évi 8,01%-ban határozták meg. A szerződés szerint a törlesztőrészletek száma 240, összege az első törlesztő periódusban havonta 655,44 svájci frank. A felek a szerződésben 220.000 forint szerződéskötési díjat kötöttek ki. Kikötöttek kezelési költséget is, amelynek mértéke az első 12 hónapban az induló kölcsönösszeg 0,3%-a, a 13-60. hónapig az induló kölcsönösszeg 0,2%-a, a 61-240. hónapig az induló kölcsönösszeg 0,1%-a. A kölcsönszerződés 25. pontja szerint az adós átvállalja a CHF/HUF árfolyam változásából eredő kockázatot. A szerződést tartalmazó okiratba foglalt Általános kockázatfeltáró nyilatkozatban (a továbbiakban: kockázatfeltáró nyilatkozat) a felperes és a II. rendű alperes tudomásul vették, hogy az Argenta Credit Zrt. a részükre teljes körű tájékoztatást nyújtott az általuk külföldi devizanemben felvett hitelhez kapcsolódó árfolyamkockázat vonatkozásában, különös tekintettel arra a tényre, hogy a magyar forinttól különböző devizanemben felvett hitel törlesztési és kamatfizetési kötelezettségének összege erősen függ az adott deviza magyar forinttal, illetve egyéb devizákkal szembeni árfolyamának alakulásától. Következésképpen a deviza árfolyamának változása egyaránt növelheti és csökkentheti a hitelszolgálat és a magyar forintban folyósított kölcsön összegét.

- [2] A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy érvénytelen a közte és a II. rendű alperes, illetve az I. rendű alperes között létrejött kölcsönszerződés. A szerződés érvénytelenségét elsődlegesen arra alapította, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást az I. rendű alperestől az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért tisztességtelenek a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát az adósokra hárító, általa megjelölt feltételei. A feltételek érvénytelenségének jogkövetkezményét akként kérte levonni, hogy a bíróság nyilvánítsa a szerződést elsődlegesen hatályossá, másodlagosan érvényessé azzal, hogy a kölcsön összege 14.000.000 forint, ügyleti kamat 2011. november 18-ig évi 7,4%, 2011. november 18-tól évi 6,4%, 2016. április 15-én fennálló tartozásának összege pedig 6.226.511 forint. Hivatkozott arra is, hogy a THM megállapítása nem megfelelő és tisztességtelen, továbbá a kölcsönszerződés nem tartalmazza a törlesztőrészleteket, ezért a kölcsönszerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés b) és e) pontja alapján semmis. Kérte annak megállapítását is, hogy tisztességtelenek a kölcsönszerződésnek azok a feltételei, amelyek alapján szerződéskötési díj és kezelési költség megfizetésére köteles. A kezelési költség kikötésének tisztességtelensége esetén 13.582.057 forintban, a szerződéskötési díj kikötésének tisztességtelensége esetén 14.062.569 forintban, mindkét kikötés tisztességtelensége esetén 12.953.437 forintban kérte megállapítani a 2016. április 15-én fennálló tartozásának összegét. A II. rendű alperest mindezek türéseire kérte kötelezni. Előadta, hogy az I. rendű alperestől sem írásban, sem szóban nem kapott érdemi jellegű, egyértelmű és világos tájékoztatást az árfolyamváltozás és a devizában való eladósodás tényleges kockázatáról. Álláspontja szerint a tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie arra, hogy a kockázat miatt korlátlanul megnőhet a havi törlesztőrészletek és a tőketartozás összege, melyek a kockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményei, mi a mechanizmus konkrét működése és a kockázat gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat a számára. Kifejtette, hogy a szerződéskötési díj és a kezelési költség kikötése azért tisztességtelen, mert az I. rendű alperes nem nyújtott többlet-szolgáltatást a szerződéskötési díj és a kezelési költség ellenében, a szerződéskötési díjra és a kezelési költségre vonatkozó feltételek nem kellően világosak és érthetőek, azok összege pedig aránytalanul magas. Indítványozta a per tárgyalásának felfüggesztését az Európai Unió Bírósága (EUB) előtt C-932/19. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

- [3] Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Az volt az álláspontja, hogy a kölcsönszerződésben és az adósok által külön aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban világos és érthető tájékoztatást adott a felperesnek az árfolyamváltozás veszélyeiről. Kiemelte, hogy a tájékoztatás megtörténtét a felperes írásbeli nyilatkozattal elismerte, ezért tisztában kellett lennie az árfolyamváltozás következményeivel. Érvelése szerint a felperes nem gondolhatta alappal, hogy a kockázat korlátozott, a tájékoztatási kötelezettsége pedig nem terjedt ki az árfolyam múltbeli vagy jövőbeni változásainak bemutatására és az árfolyamváltozás mértékére. Kifejtette, hogy jogszerűen számíthatott fel szerződéskötési díjat és kezelési költséget – ezek a hitelképesség vizsgálatával, a szerződés előkészítésével, a kölcsön nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével és behajtásával kapcsolatos tevékenységek ellenértékei. Okfejtése szerint a szerződéskötési díj a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározásának körébe tartoznak, ezért az azokat kikötő feltételek tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha nem egyértelműek és érthetők. Hangsúlyozta, hogy a szerződéskötési díjra és a kezelési költségre vonatkozó feltételek egyértelmű, félre nem érthető rendelkezéseket tartalmaznak, meghatározzák a díj kiszámításának módját és mértékét. Hivatkozott arra, hogy a kezelési költség azért nem ró aránytalan terhet a felperesre, mert a futamidő első öt évére mentesítette a felperest a kezelési költség megfizetése alól, és a költség összege folyamatosan csökkent a futamidő előrehaladtával. Vitatta a felperes elszámolásának helyességét.
- [4] A II. rendű alperes nem terjesztett elő ellenkérelmet.
- [5] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 190.500 forint perköltséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 347.500 forint eljárási illetéket. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a peres felek között a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 523. § (1) és (2) bekezdésében körülírt kölcsönszerződés jött létre, amely a Ptk. 685. § d) és e) pontjai alapján fogyasztói szerződésnek, a Hpt. 2. számú melléklet III.13. pontja alapján pedig lakossági kölcsönnek minősül. Tényként állapította meg, hogy az I. rendű alperes a kölcsönszerződés 25. pontjában és a kockázatfeltáró nyilatkozatban egyértelműen tájékoztatta az adósokat a deviza alapú kölcsönök természetéről, ezért a felperes alaptalanul hivatkozott a tájékoztatás hiányára. Álláspontja szerint a szerződés 25. pontja és a kockázatfeltáró nyilatkozat egyértelmű, világos, átlátható és félre nem érthető módon rögzítette az árfolyamváltozás lehetőségét, annak hatását a törlesztőrészletekre, és azt, hogy az árfolyamváltozás kockázata kizárólag az adósokat terheli, a kedvezőtlen változásnak pedig nincs felső határa. Nem találta bizonyítotttnak, hogy a felperes a szerződés megkötése előtt olyan szóbeli tájékoztatást kapott volna, amely szerint maximum 10% lehet az árfolyam elmozdulása, és amely alapján alappal gondolhatta, hogy az árfolyamváltozás kockázata nem valós, vagy az csak korlátozott mértékben terheli őt. Okfejtése szerint a tájékoztatás alapján a felperes felismerhette, hogy a forint leértékelődhet, ami a törlesztőrészletek és a tőketartozás emelkedésével jár, ezért fel tudta mérni az ügylettel járó kockázatot, és azt, hogy a szerződés teljesítése gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat a számára. Kiemelte, hogy a tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie gazdasági törvényszerűségekre, közgazdaságtani és pénzügyi ismeretekre és összefüggésekre, az árfolyamváltozás várható irányára, mértékére és valószínűségére. Mindezek alapján azt a jogi következtetést vonta le, hogy az I. rendű alperes által a felperesnek adott tájékoztatás megfelelt a Hpt. 203. § (5) bekezdés a) pontjában, a

6/2013. és a 2/2014. polgári jogegységi határozatban, valamint az EUB C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben meghatározott feltételeknek. Úgy foglalt állást, hogy a szerződéskötési díj és a kezelési költség nem a szerződésben kikötött főszolgáltatás vagy az azért járó ellenszolgáltatás része, ezért nem kizárt a szerződéskötési díjra és a kezelési költségre vonatkozó szerződés feltételek tisztességtelenségének vizsgálata. A szerződéskötési díjra és a kezelési költségre vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítására azért nem látott lehetőséget, mert e feltételek világosan és érthetően kerültek megfogalmazásra, a Hpt. 2. számú melléklet 10.3. pontja alapján beazonosíthatók voltak a szerződéskötési díj és a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatások, továbbá a szerződéskötési díj és a kezelési költség nem rótt aránytalan terhet a felperesre. Az arányossággal kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a felperesnek a futamidő első öt évében nem kellett kezelési költséget fizetnie, a költség összege folyamatosan csökkent a futamidő előrehaladtával. A tárgyalás felfüggesztését azért nem tartotta indokoltnak, mert a per eldöntése nem függ a C-932/19. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásban hozott döntéstől.

- [6] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében elsődlegesen azt kérte, hogy a másodfokú bíróság helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét, és utasítsa az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet megváltoztatására, keresetének teljesítésére, valamint az I. rendű alperes első- és másodfokú perköltségben marasztalására irányult. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a 93/13/EGK irányelvet, a 2/2014. Polgári jogegységi határozatot, az EUB C-186/16., C-51/17. és C-26/13. számú ítéletet, a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdését, valamint a 209/A. § (2) bekezdését, a Pp. 2. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését és 213. § (1) bekezdését, a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdését, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, továbbá az 1/2005. PK véleményt. Különösen sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság elutasította a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és e) pontjaira alapított kereseti kérelmét, nem alkalmazta a tagállami bíróságok számára kötelező uniós jogot, és nem adott helyt a felfüggesztés iránti kérelmének. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem állapította meg a szerződéskötési díjra és a kezelési költségre vonatkozó feltételek tisztességtelenségét a Hpt. 210. § (5a) bekezdésének hatályba lépését követő időszakra, amely jogszabály megtiltja e költségek forinttól eltérő devizanemben történő felszámítását. Kifejtette, hogy a bíróságok eseti döntései nem minősülnek jogszabálynak, ezért a bírói gyakorlatra hivatkozás megalapozatlanná és Alaptörvényellenessé teszi az ítéletet. Előadta, hogy a refinanszírozó bank naponta három (vételi-, közép- és deviza) árfolyamot jegyez, a kölcsönszerződésből azonban nem tűnik ki, hogy ezek közül melyiket kell alkalmazni. Előadta azt is, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) 3. §-a fogyasztók nyilatkozatának kikérése nélkül határozta meg a fogyasztói szerződés részévé váló általános szerződési feltétel tartalmát, és a DH1 törvény, valamint a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) kizárják a fogyasztók számára a hatékony jogorvoslat lehetőségét. Kiemelte, hogy az uniós jog a fogyasztói jogok tényleges érvényesülése szempontjából kiemelt jelentőséget tulajdonít a fogyasztói akarat elsődlegességének, ezért a fogyasztó eldöntheti, hogy igényli-e a tisztességtelen szerződési feltétellel szemben a tagállami jogalkotó által meghatározott jogvédelmet. Kiemelte azt is, hogy a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni, amilyenben a tisztességtelen feltétel hiányában lett volna. Érvelése szerint a DH1 törvény 3. §-a hátrányosabb helyzetbe hozta a fogyasztókat, mintha az egész kölcsönszerződés érvénytelen lenne azzal, hogy az árfolyamrés alkalmazásának

tisztességtelenségét a Magyar Nemzeti Bank középárfolyamának kötelező alkalmazásával küszöbölte ki, ezért joga van visszautasítani a törvényben kínált jogvédelmet. Ennek az a következménye, hogy a tisztességtelen feltétel nem válhat ki kötelmi hatályt, átváltási árfolyam hiányában a szerződés alapján devizaösszeg nem válik meghatározhatóvá, ezért a számára ténylegesen folyósított forintösszeget a szerződésben kikötött ügyleti kamattal köteles visszatéríteni. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az I. rendű alperes nem adott neki megfelelő tájékoztatást az árfolyamváltozás kockázatáról. Okfejtése szerint az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat értelmében az árfolyam emelkedés előre nem látható, és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat, és a kedvezőtlen változásnak az adósra nézve nincs felső határa, mert a nyilatkozat nem tartalmaz ilyen közléseket. Rámutatott, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatból nem tűnik ki az sem, hogy az árfolyamváltozás mértéke akár jelentős is lehet, az adós kockázatvállalása pedig korlátlan. Álláspontja szerint az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a fogyasztóra terhelő szerződési feltétel tisztességtelen, mert nem felel meg a világosság és az érthetőség követelményének, és egyensúlytalanságot okoz a fogyasztó hátrányára; a feltétel tisztességtelensége a kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezi. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződés megkötésekor egyik fél sem számolt vis maior jellegű, nagymértékű árfolyamváltozással. Kifejtette, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat nem csupán deklaratív jellegű része a szerződésnek, hanem többletkötelezettségeket is tartalmazó feltétel. Az volt az álláspontja, hogy a tartozásának összegét befolyásoló három feltétel mellett nem tudta megállapítani, hogy az árfolyam változása milyen hatást gyakorol a fizetési kötelezettségeire, a kockázat nehezen viselhetővé válik a számára, és a kockázat korlátlan vállalása kizárta annak a lehetőségét, hogy eredményesen kérje a kölcsönszerződés bírósági módosítását. Érvelése szerint az egyenlőtlenséget az idézi elő, hogy a szerződés nem biztosít lehetőséget a saját jövedelme szerinti devizanemre való áttérésre. Előadta, hogy a tájékoztatás alapján arra lehet következtetni, hogy az árfolyam csökkenése és emelkedése azonos eséllyel következhet be, holott bizonyosan előre látható volt, hogy a deviza alapú kölcsön hosszabb távon nem lehet olcsóbb a forint alapú kölcsönnél. Hivatkozott arra, hogy az I. rendű alperesnek a tájékoztatásban be kellett volna mutatnia az árfolyam jövőbeni alakulására vonatkozó számításokat, történeti trendjét, a kamatparitás elvét, a deviza alapú szerződések törlesztési karakterisztikáját és a forint túlértékeltségének tényét. Fenntartotta azt az álláspontját is, hogy tisztességtelenek a kölcsönszerződés szerződéskötési díjra és kezelési költségre vonatkozó feltételei, mert az I. rendű alperes semmilyen szolgáltatást nem teljesített a szerződéskötési díj és a kezelési költség ellenében. Okfejtése szerint indokolatlan a szerződéskötési díj és a kezelési költség deviza alapon, százalékos mértékben való felszámítása. Rámutatott, hogy ezek a költségek nem devizában merülnek fel az I. rendű alperesnél, ha pedig az I. rendű alperes ténylegesen nyújt szolgáltatásokat a költségek ellenében, akkor azok mennyisége nem függ a kölcsön összegétől. Kiemelte, hogy a Hpt. 210. § (5a) bekezdése alapján az I. rendű alperes nem számíthatja fel devizában a szerződéskötési díjat és a kezelési költséget, ezért az erre lehetőséget adó szerződési feltétel jogszabályba ütközik. Álláspontja szerint ezt a törvényi rendelkezést a hatálybalépése előtt kötött kölcsönszerződésekre is alkalmazni kell. Előadta, hogy az I. rendű alperes a szerződéskötési díjat egy olyan tevékenységért számítja fel, amely nélkül a szerződés nem jöhet létre, és amely sokkal inkább a saját maga érdekét szolgálta, mint a felperesét. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálta el a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és e) pontjára alapított kereseti kérelmeit. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződés csak a futamidő első tizenkét hónapjában fizetendő törlesztőrészleteket tartalmazza, azt is kizárólag forintban, a

THM pedig nem megfelelően került meghatározásra. Fellebbezésében külön támadta az I. rendű alperes javára megítélt perköltség összegét, és továbbra is indítványozta a per tárgyalásának felfüggesztését az EUB előtt C-932/19. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

[7] Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Előadta, hogy a felperes Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és e) pontjára alapított keresetváltoztatását az elsőfokú bíróság elutasította, és ezekre az érvénytelenségi okokra a felperes a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban sem hivatkozhat. Kiemelte, hogy a bíróságnak csak a nyilvánvaló semmisséget kell hivatalból észlelnie. Előadta azt is, hogy a felszámított árfolyamrést elszámolta a felperes javára. Mivel az elszámolás felülvizsgáltnak minősül, az nem támadható. Szintén nem támadható az MNB árfolyam alkalmazása, mert arra a DH1 törvény 3. § (1) és (2) bekezdése alapján került sor. Hangsúlyozta, hogy az árfolyamrés nem képezte a per tárgyát. Ismét hivatkozott arra, hogy megfelelően tájékoztatta a felperest az árfolyamváltozás kockázatáról. Rámutatott, hogy az árfolyamváltozás kockázatát az adósrá hárító feltétel a főszoftalkatás körébe tartozik, amelynek tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha az nem világos, nem érthető. Kifejtette, hogy ha a feltétel nem érthető vagy nem világos, az csak megnyitja a tisztességtelenség vizsgálatának lehetőségét. Érvélese szerint a feltétel tisztességtelensége kizárólag a szerződéskötés időpontjára vonatkozóan vizsgálható, ebből a szempontból az utóbb bekövetkezett körülményeknek nincs jelentősége. Az volt az álláspontja, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozaton kívül a kölcsönszerződés 1., 4., 6., 25. és 28. pontjai is tartalmaztak az árfolyamváltozás kockázatával, illetve annak viselésével kapcsolatos rendelkezéseket, ezért a felperes nem gondolhatta alappal, hogy a kockázatot az adósokon kívül más is viseli, vagy annak felső korlátja lenne. Okfejtése szerint a tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie az árfolyamváltozás irányára, mértékére és valószínűségére, és annak nem kellett tartalmaznia számításokat és elemzéseket. Előadta, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott a bírósági szerződésmódosítás kizártságára sem. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a szerződéskötési díj és a kezelési költség különböző szolgáltatások ellenében kerültek kikötésre. Hivatkozott arra, hogy az EUB C-629/17. számú ítélete értelmében nem tisztességtelenek a szerződéskötési díjra és a kezelési költségre vonatkozó feltételek abból az okból, hogy a kölcsönszerződés nem sorolja fel tételesen az e költségek ellenében teljesített szolgáltatásokat. Álláspontja szerint semmilyen, a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor hatályos jogszabály nem tiltotta a kezelési költség devizában történő felszámítását, a Hpt. 210. § (5a) bekezdése pedig nem alkalmazható a hatálybalépése előtt kötött szerződésekre. Kifejtette, hogy a szerződéskötési díj és a kezelési költség felszámításának jogszabályi alapja volt, az üzletszerű tevékenysége körébe tartozó pénzügyi szolgáltatásait nyilvánvalóan nem ellenérték nélkül végzi. Ellenezte a per tárgyalásának felfüggesztését.

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelemben bírálta felül az elsőfokú ítéletet [Pp. 228. § (4) bekezdés].

[9] A felperes fellebbezése részben alapos.

- [10] Azok a lényeges eljárási szabálysértések, amelyekre a felperes hivatkozott a fellebbezésében – a per tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő jog megsértése, az indokolás helytelensége vagy hiányossága és a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelése – elvileg orvosolhatók a másodfokú eljárásban, ezért nem teszik szükségessé az elsőfokú tárgyalás megismétlését, és ennek érdekében a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. A felperes egyébként még utalás szintjén sem tett tényelőadást arra vonatkozóan, hogy az elsőfokú bíróság mely magatartásával sértette meg a per tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő jogát.
- [11] A perbeli jogvita a kereseti kérelmek jogalapja tekintetében eldönthető volt a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, ezért az ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján, a bizonyítás kiegészítése céljából sem találta indokoltnak.
- [12] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont jogi következtetéseivel, érdemi döntésével és a döntés ítéletben kifejtett indokaival azonban az ítéltábla csak részben értett egyet, az alábbiak szerint:
- [13] A Ptk. 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.
- [14] A Ptk. 209. § (2) bekezdése kimondja, hogy a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.
- [15] A deviza alapú kölcsönszerződéseknek az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az adósra hárító feltétele a főszolgáltatás – a kölcsön rendelkezésére bocsátása – ellenében kikötött ellenszolgáltatást – a kölcsön szerződés szerinti visszafizetése – meghatározó feltétel, amelyre csak akkor alkalmazhatók a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályok, ha a feltétel nem érthető, nem világos [93/13/EGK Irányelv 4. § (2) bekezdés, 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pont.]
- [16] Az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az adósra hárító szerződési feltétel nem tekinthető érthetőnek és világosnak, ha a hitelező nem tájékoztatta megfelelően az adósokat az árfolyamváltozás kockázatáról.
- [17] A Hpt. 203. § (6) bekezdése szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.
- [18] A Hpt. 203. § (7) bekezdés a) pontja úgy rendelkezik, hogy a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

- [19] Ezeknek a törvényi rendelkezéseknek az alapján a megfelelő tájékoztatással szemben támasztott minimális követelmény, hogy felhívja az adós figyelmét az árfolyamváltozás kockázatának fennállására, elmagyarázza, hogy a kockázat miben áll, és abból az adós számára felismerhető legyen, hogy a kockázat milyen hatást gyakorol a törlesztőrészletekre.
- [20] A perbeli kölcsönszerződés az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az adósokra hárítja, de semmilyen értékelhető információt nem tartalmaz az árfolyamváltozás kockázatáról. A kockázatfeltáró nyilatkozat nem hívja fel kellő nyomatékkal az adósok figyelmét az árfolyamváltozás kockázatára, abból csak kikövetkeztethető, hogy van ilyen kockázat. A kockázatfeltáró nyilatkozat alapján az megismerhető, hogy törlesztési és kamatfizetési kötelezettségének összege erősen függ az árfolyam alakulásától, és a deviza árfolyamának változása egyaránt növelheti és csökkentheti a hitelszolgálat és a magyar forintban folyósított kölcsön összegét. Nem ismerteti azonban a kockázatot, nem ad magyarázatot arra, hogy a kockázat miben áll, hogy az árfolyam változása milyen hatást gyakorol az adósok kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségére – az árfolyam különböző változásai esetén miként változik a törlesztőrészletek és a fennmaradó tőketartozás összege. Ezért az I. rendű alperes által a felperesnek és a II. rendű alperesnek adott tájékoztatás nem felel meg a Hpt. 203. § (6) bekezdésében és (7) bekezdés a) pontjában előírt minimális követelményeknek sem. Megfelelő tájékoztatás hiányában nem tekinthető érthetőnek és világosnak az árfolyamváltozás kockázatát az adósokra hárító szerződési feltétel, ezért vizsgálható e feltétel tisztességtelensége.
- [21] Figyelemmel arra, hogy a kölcsönszerződésnek nincs olyan feltétele, amely lehetőséget adna az adósoknak az árfolyamváltozás kockázatának és az abból származó érdeksérelmeknek a megszüntetésére vagy enyhítésére, és a szerződés más módon sem ellensúlyozza a kockázat korlátozás nélküli adósokra hárítását, a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az adósokra hárító feltétele a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul az adósok hátrányára állapítja meg a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit, a feltétel a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen, és ebből az okból a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis. Mivel a tisztességtelen feltétel nélkül a kölcsönszerződés nem teljesíthető, a Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján az egész szerződés megdől.
- [22] Bár a szerződés érvénytelenségéhez egy érvénytelenségi ok is elegendő, az ítéltábla érdemben állást foglalt a felperes által megjelölt egyéb érvénytelenségi okokról és sérelmezett szerződési feltételekről, hogy azt az elsőfokú bíróság figyelembe tudja venni az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása során.
- [23] Az elsőfokú bíróság elutasította a felperesnek azt a keresetváltogatását, amelyben a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és e) pontja alapján is kérte a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását.
- [24] A Hpt. 213. § (1) bekezdése értelmében semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza

b) az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést,
e) a törlesztő részletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat.

- [25] A szerződés nyilvánvaló semmisségét a bíróságnak hivatalból észlelnie kell, ezért a nyilvánvaló semmisség esetében nem érvényesülhetnek a keresetváltoztatásra vonatkozó korlátozások. A Pp. 253. § (3) bekezdése lehetőséget ad a másodfokú bíróságnak arra, hogy a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között a perben érvényesített jog, illetőleg az azzal szemben felhozott védekezés alapjául szolgáló olyan kérdésekben is határozzon, amelyekben az elsőfokú bíróság nem tárgyalta, illetőleg nem határozott.
- [26] A perbeli kölcsönszerződés tartalmazza a THM éves, százalékban kifejezett mértékét. A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja csak ahhoz fűzi jogkövetkezményként a kölcsönszerződés semmisségét, ha a szerződés egyáltalán nem tartalmazza a THM éves, százalékban kifejezett mértékét, ahhoz viszont nem, ha a THM nem jogszabályoknak megfelelően, vagy egyébként hibásan került meghatározásra.
- [27] A kölcsönszerződés valóban csak az induló, kezelési költséget nem tartalmazó törlesztőrészlet svájci frankban meghatározott összegét tartalmazza. Tartalmazza azonban a kezelési költség alapját és mértékét, valamint a törlesztőrészletek átváltásakor alkalmazandó árfolyamot, ezért a szerződés rendelkezései alapján a futamidő első törlesztési periódust követő időszakára is kiszámítható a törlesztőrészletek svájci frankban és forintban kifejezett összege is.
- [28] Mindezek miatt a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és e) pontja alapján nem állapítható meg a kölcsönszerződés érvénytelensége.
- [29] Az EUB a C-621/17. számú ítéletében úgy foglalt állást, hogy a kezelési költséget szabályozó szerződési feltétel tekintetében az érthető megfogalmazás elve nem kívánja meg a kezelési költség ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatás részletezését a szerződésben, de megköveteli, hogy a szolgáltatások jellege a szerződésből ézszerűen érthető vagy levezethető legyen.
- [30] A Hpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontja értelmében a hitel és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja.
- [31] E rendelkezés alapján a hitel és pénzkölcsön nyújtása nem kizárólag a kölcsön időleges rendelkezésre bocsátását foglalja magában, hanem a Hpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontjában felsorolt egyéb tevékenységeket is.
- [32] A Hpt. 2. számú melléklet III.7. pontja szerint kamat: az adós által a kölcsönnyújtónak (betételhelyezőnek) az elfogadott betét vagy az igénybe vett kölcsön használatáért, kockázatáért fizetendő, a betét- vagy kölcsönösszeg százalékában meghatározott, időarányosan térítendő (elszámolandó) pénzösszeg vagy egyéb hozadék.

- [33] Ebből a rendelkezésből az a következtetés vonható le, hogy a kamat a hitel és pénzkölcsön nyújtása körébe tartozó tevékenységek közül kizárólag a kölcsönként az adós rendelkezésére bocsátott pénz használatának ellenértéke, a Hpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontjában felsorolt egyéb tevékenységeknek viszont nem ellenszolgáltatása, ezért a Hpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontjában felsorolt egyéb tevékenységek ellenében külön díj vagy költség számítható fel a kamaton felül. Erre egyébként a Hpt. több rendelkezése is utal [203. § (3) bekezdés c) pont, 209. § d) pont, 210. § (2) bekezdés].
- [34] A Hpt. rendelkezései alapján a felperes beazonosíthatta, hogy az I. rendű alperes milyen szolgáltatásokat nyújt a kezelési költség ellenében. Mivel a kezelési költség felszámítását törvényi rendelkezések tették lehetővé, a felperestől észszerűen elvárható volt, hogy egyedi megtárgyalás esetén elfogadja a kölcsönszerződés kezelési költségre vonatkozó rendelkezéseit.
- [35] Azoknak az egyéb költségeknek és díjaknak az elnevezése alapján, amelyeket az adósok a kamaton és a kezelési költségen kívül kötelesek fizetni, beazonosítható, hogy azok ellenében az I. rendű alperes milyen szolgáltatásokat nyújt, és megállapítható, hogy ezek a szolgáltatások nincsenek átfedésben a kezelési költség fejében teljesített szolgáltatásokkal. A kölcsönszerződésből egyértelműen megállapítható a kezelési költség alapja és mértéke. Ezért azok a szerződési feltételek, amelyek kezelési költség megfizetésére kötelezik a felperest, megfelelnek az egyértelmű megfogalmazás, az érthetőség és a világosság követelményének.
- [36] Az ítéltábla álláspontja szerint az első 12 hónapra az induló kölcsönösszeg 0,3%-ában, a 13-60. hónapig az induló kölcsönösszeg 0,2%-ában, a 61-240. hónapig pedig az induló kölcsönösszeg 0,1%-ában meghatározott kezelési költség az első 60 hónapban évi 7,4%-ban, a 61-120. hónapban évi 6,4%-ban, a 121-240. hónapban évi 4,4%-ban megállapított ügyleti kamat mellett nem rótt aránytalan terhet a felperesre. Erre figyelemmel nem minősíthetők tisztességtelennek az adósokat kezelési költség megfizetésére kötelező feltételei.
- [37] A Hpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontja alapján a felperes beazonosíthatta azt is, hogy a szerződéskötési díj a hitelképesség vizsgálatával és a kölcsönszerződés előkészítésével kapcsolatos tevékenységek ellenértéke, ezért az adósokat szerződéskötési díj megfizetésére kötelező feltételek tisztességtelensége sem volt megállapítható.
- [38] A perbeli kölcsönszerződés a Hpt. 210. § (5a) bekezdésének hatálybalépése, 2011. november 15. előtt jött létre. A Hpt. 210. § (5a) bekezdését beiktató 2011. évi CXLVII. törvény záró rendelkezései nem tartalmaztak átmeneti rendelkezéseket, ezért a törvény rendelkezései a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15. § (1) bekezdés a) pontja alapján nem alkalmazhatók a törvény hatálybalépése előtt keletkezett jogviszonyokra. Ezért a Hpt. 210. § (5a) bekezdése a perben nem alkalmazható.
- [39] Annak, hogy a felperes visszautasíthatja-e az árfolyamrésre vonatkozó szerződési feltételek DH1 törvény 3. §-ában meghatározott jogkövetkezményeinek alkalmazását, nem a kölcsönszerződés érvénytelensége, hanem az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása szempontjából van jelentősége. Ezzel kapcsolatban az ítéltábla arra mutat rá, hogy a Ptk. 209. § (5) bekezdése szerint nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési

feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, a DH2 törvény rendelkezései értelmében a felülvizsgáltnak minősülő elszámolás nem vitatható.

- [40] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 213. § (3) bekezdésének alkalmazásával közbenső ítéletet hozott, amellyel a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét, és megállapította a kölcsönszerződés érvénytelenségét. Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia.
- [41] Az ítéltábla határozatának jellegére figyelemmel nem határozott a másodfokú perköltség viseléséről, hanem csak megállapította a peres felek másodfokú eljárásban felmerült költségét.

Budapest, 2021. június 24.

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s.k.
előadó bíró

dr. Csóka István s.k.
bíró